

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ КОЛЕДЖ
ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО АГРАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Кафедра “Фінанси, банківська справа та страхування ”

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІНАНСОВА БЕЗПЕКА

Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування

Спеціальність 072 “ Фінанси, банківська справа та страхування ”

Галузь знань 07 “Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
«Фінанси, банківська справа та страхування»
Протокол № 1 від 02.09.2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Фінансова безпека
Викладач (-і)	к.е.н., доцент Плець І.І.
Контактний телефон викладача	+38(096)2131900
Е-mail викладача	ivanplets86@ukr.net
Формат дисципліни	Очний та заочний
Обсяг дисципліни	4 кредити ЕКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://ifagrarnicol.at.ua/index/bibliotechnij_fond/0-69
Консультації	Очні консультації: згідно розкладу консультацій
2. Анотація до курсу	
«Фінансова безпека» є дисципліною, яка сприяє підготовці фахівців у сфері фінансової діяльності. Дисципліна орієнтована на ґрунтовне засвоєння студентами теоретичних і практичних засад забезпечення фінансово-економічної безпеки і передбачає: надання студентам необхідних знань з безпекознавства та науки «екосистейт», усвідомлення ними проблем формування та використання бюджетних коштів, грошового обігу та розвитку інфляційних процесів в країні, функціонування валютного ринку, накопичення, обслуговування та погашення внутрішніх і зовнішніх фінансових зобов'язань, інвестиційної активності, функціонування банківських та небанківських установ з позиції впливу на фінансову безпеку держави, основних безпекознавчих аспектів домашніх господарств і підприємництва.	
3. Мета та цілі курсу	
Формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань з питань забезпечення фінансової безпеки держави як складової економічної та національної безпеки, а також тих її функціональних елементів, які безпосередньо впливають на рівень розвитку економічної системи держави в умовах глобальних трансформацій.	
4. Результати навчання (компетентності)	
здатність відтворювати знання, передбачені даною програмою; здатність використовувати знання в практичній діяльності при розв'язуванні типових ситуацій; здатність здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій; здатність аналізувати фінансову і монетарну політику та обґрунтовувати напрями їх удосконалення; здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації для вирішення професійних і наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність розробляти завдання для проектування інформаційних систем в сфері фінансів, банківської справи та страхування; вміти обґрунтовувати напрями удосконалення фінансової і монетарної політики; здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання; систематизувати та аналізувати інформацію для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування; розробляти завдання для проектування інформаційних систем в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	
5. Організація навчання курсу	
Обсяг курсу 120 год.	

Вид заняття		Загальна кількість годин			
лекції		28 год.			
семінарські заняття / практичні / лабораторні		28 год.			
самостійна робота		64 год.			
Ознаки курсу					
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий		
I	072 «Фінанси банківська справа та страхування»	I (перший рік навчання)	нормативний		
Тематика курсу					
Тема, план	Форма заняття	Літер атура	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Теоретичні основи фінансової безпеки держави. Історія виникнення науки про фінансову безпеку як основну складову економічної безпеку держави (екосистейт). Зміст поняття, структура та класифікація, завдання дисципліни «Фінансова безпека держави» та її соціально-економічне значення. Об'єкти та суб'єкти фінансової безпеки держави. Загрози , їх джерела та параметри ФБД (збитки, ризики). Рівень ФБД. Часові і просторові координати дії загроз та небезпек, наявні (короткострокові) та потенційні (довгострокові) загрози. Тіньова економіка як системна загроза ФБД. Структура тіньової економіки. Оцінка рівня фінансової безпеки держави. Нормативно-правове та інформаційно-методичне забезпечення фінансової безпеки держави.	Лекція, семінарське заняття	[1,4]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Основні складові фінансової безпеки держави, механізм та системи її забезпечення. Фінансова безпека держави як комплексна система, що створюється завдяки виконанню визначеної кількості дій та відгалужень (напрямків): бюджетний податковий, борговий,	Лекція, семінарське заняття	[3,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

грошово-кредитний, валютний, фондовий і страховий ринок, банківський, інвестиційний, ресурсний, демографічний, екологічний, політичний, соціальний, продовольчий, енергетичний, інформаційний, кримінальний та інші. Механізм та системи забезпечення фінансової безпеки держави.					
Тема 3. Бюджетна безпека та механізм її реалізації. Теоретична суть бюджетної безпеки. Критерії ефективності бюджетної політики. Бюджетна стратегія та бюджетні цілі. Внутрішні та зовнішні загрози бюджетній безпеці держави. Індикатори бюджетної безпеки. Інструменти та важелі бюджетної політики. Оцінка стану бюджетної безпеки України. Бюджетні правопорушення як форма небезпеки у сфері економічних повноважень та управління та правові форми відповідальності за їх скоєння. Роль правоохоронних органів України у боротьбі з бюджетними злочинами та забезпеченні бюджетної безпеки держави.	Лекція, семінарське заняття	[5,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 4. Податкова, митно-тарифна безпека та заходи її забезпечення. Теоретична суть податкової та митно-тарифної безпеки. Поняття податкового навантаження (тиску). Критерії ефективності податкової політики. Стратегічні цілі реформування оподаткування. Індикатори податкової безпеки. Інструменти та важелі податкової політики. Оцінка стану податкової безпеки України. Приховування доходів від оподаткування, несвоєчасна і неповна їх сплата як форма небезпеки у сфері економічних повноважень і управління та правові форми відповідальності за їх скоєння. Роль правоохоронних органів України у боротьбі з податковими злочинами	Лекція, семінарське заняття	[2,5]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом

та забезпеченні податкової безпеки держави.					
Тема 5. Боргова безпека та її індикатори. Теоретична суть боргової безпеки. Джерела формування внутрішнього та зовнішнього державного боргу. Основні етапи формування державного боргу України. Поняття прямого та гарантованого боргу України. Основні боргові індикатори. Нетто-боргові виплати як показник навантаження на державний бюджет. Макроекономічні ефекти державного боргу та їх вплив на національну економіку. Основні інструменти та механізми зниження боргового навантаження на бюджет. Стратегічне завдання боргової політики з обслуговування ринку державних запозичень.	Лекція, семінарське заняття	[5,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Фінансова безпека фондового та страхового ринку. Основні поняття фінансової безпеки фондового та страхового ринку держави. Індикатори фінансової безпеки фондового ринку (капіталізація цінних паперів, їх структуру та рівень ліквідності), здатний забезпечити стійкий фінансовий стан емітентів, власників, покупців, організаторів торгівлі, торговців, інститутів спільного інвестування, посередників (брокерів), консультантів, реєстраторів, депозитаріїв, зберігачів і держави загалом. Оцінка безпеки фондового ринку (безпека ринку державних цінних паперів і ринку корпоративних цінних паперів, а також решти його сегментів: ринків акцій, облігацій, векселів, казначейських зобов'язань, ощадних сертифікатів, біржового та позабіржового ринків). Індикатори безпеки страхового ринку (забезпеченість страхових компаній фінансовими ресурсами)	Лекція, семінарське заняття	[1,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

для відшкодування обумовлених у договорах страхування збитки їх клієнтів і забезпечити ефективне функціонування. Вплив на фінансову безпеку ринку страхових послуг об'єктивних і суб'єктивних, внутрішніх і зовнішніх чинників. Основні правопорушення на фондовому та страховому ринку, відповідальність за їх скоєння. Роль правоохоронних органів у забезпеченні фінансової безпеки фондового та страхового ринку.					
Тема 7. Грошово-кредитна безпека та механізм її реалізації. Теоретична суть кредитно-грошової безпеки. Антиінфляційна спрямованість грошово-кредитної політики та її макроекономічні показники. Стратегічні цілі грошово-кредитної політики України. Індикатори грошово-кредитної політики (стабільність грошової одиниці, рівень інфляції, доступність кредитних ресурсів, величина позичкового відсотка, розмір грошової маси в обороті та ін.). Основні правопорушення у сфері грошово-кредитної безпеки та форми відповідальності на них. Роль правоохоронних органів України в забезпеченні грошово-кредитної безпеки держави.	Лекція, семінарське заняття	[3,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Валютна безпека та її індикатори. Поняття валютної безпеки. Вплив валютних проблем на фінансову безпеку країни. Валютний курс. Основні стратегічні цілі валютної політики держави. Критерії валютної безпеки. Індикатори валютної безпеки. Основні загрози валютній безпеці країни та механізми їх упередження. Стан валютної безпеки України та шляхи її підвищення. Правопорушення у сфері валютних відносин і відповідальність за них. Роль	Лекція, семінарське заняття	[1,6]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом

правоохоронних органів у забезпеченні валютної безпеки держави.					
Тема 9. Банківська безпека держави. Поняття безпеки банківської системи держави. Безпека комерційного банку та основні загрози, що виникають у внутрішньому та зовнішньому середовищі. Критерії фінансової безпеки банків. Фактори, що впливають на безпеку банку. Фінансова стратегія забезпечення банківської безпеки. Основні важелі та інструменти підвищення фінансової безпеки банків. Індикатори фінансової безпеки комерційного банку. Основні правопорушення, що відбуваються в банківській системі та відповідальність за них. Роль правоохоронних органів України у забезпеченні фінансової безпеки комерційних банків.	Лекція, семінарське заняття	[7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	10 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 10. Інвестиційна безпека. Теоретичні поняття інвестиційної безпеки. Інвестиційна діяльність та інвестиційне гарантування фінансової безпеки. Інвестиційні інтереси, принципи, цілі та інструменти реалізації інвестиційної політики. Інвестиційний клімат та його макро– й мікрорівні. Інвестиційна безпека у структурі фінансової безпеки. Основні критерії інвестиційної безпеки. Індикатори інвестиційної безпеки. Репатріація доходів інвесторів. Вплив інвестування на платіжний баланс країни. Основні правопорушення в інвестиційній діяльності та відповідальність за них. Роль правоохоронних органів України у забезпечення інвестиційної безпеки в державі.	Лекція, практичне заняття	[3,7]	Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до практичного заняття, пройти тестування до попередніх тем	5 балів	До підсумкового заняття
6. Система оцінювання курсу					
Загальна система оцінювання курсу		100 бальна за семестр – як середньо арифметичне 100 балів протягом семестру та 100 балів за екзамен			

	“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами; “добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках; “задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки; “незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.
Вимоги до письмової роботи	Відповідно до навчального плану, студент виконує одну контрольну роботу, яка є допуском до складання іспиту. Головна мета її – перевірка самостійної роботи студентів в процесі навчання, виявлення ступеня засвоєння ними теоретичних положень курсу. При розв’язанні задач студент має детально вказувати, яким саме був хід його роздумів, якими формулами він користувався.
Семінарські заняття	Семінарське, практичне заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення сформульованих завдань, їх перевірка та оцінювання. За метою і структурою семінарські, практичні заняття є ланцюжком, який пов’язує теоретичне навчання і навчальну практику з дисципліни, а також передбачає попередній контроль знань

	студентів. Оцінка за семінарське, практичне заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни
Умови допуску до підсумкового контролю	– оцінка за поточне тестування (10 балів); – оцінка за відповіді на всі основні та додаткові запитання під час аудиторних занять (60 балів); – оцінка за контрольну роботу (20 балів); – оцінка за самостійну роботу (10 балів).
7. Політика курсу	
- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); - посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; - надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації». Засвоєння пропущеної теми лекції з поважної причини перевіряється під час складання підсумкового контролю. Пропуск лекції з неповажної причини відпрацьовується студентом (співбесіда, реферат тощо). Пропущені практичні, семінарські та лабораторні заняття, незалежно від причини пропуску, студент відпрацьовує згідно з графіком консультацій. Поточні „2”, отримані студентом під час засвоєння відповідної теми на практичному, семінарському та лабораторному занятті перескладаються викладачеві, який веде заняття до складання підсумкового контролю з обов'язковою відміткою у журналі обліку роботи академічних груп.	
8. Рекомендована література	
1. Берлач А.І. Основи економічної безпеки України: Навч. посіб. /А.І. Берлач, Т.Ф. Філіпченко. – Донецьк: ДЮІ ЛДУВС ім. ЄО. Дідоренка, 2007. – 234с. 2. Економічна безпека: Навч. посіб. /за ред. З.С. Варналія. – К.: Знання, 2009. – 647с. 3. Зацеркляний М.М. Основи економічної безпеки: Навч. посіб. /М.М. Зацеркляний, О.В. Мельников. – вид-во КНТ, 2009. – 336с. 4. Іванюта Т.М. Економічна безпека підприємств: Навч. посіб. /Т.М. Іванюта, А.О. Заїчковський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 256с. 5. Користін О.Є. Економічна безпека : навч. посіб. / О.Є. Користін, О.І. Барановський, Л.В. Герасименко. – К. : КНУВС, 2010. – 368 с. 6. Організація та управління фінансово-економічною безпекою банківських установ. Навчальний посібник / І. П. Отенко, О. Ю. Мішин, С. В. Мішина. – Х.: Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 240 с. 7. Фінансово-економічна безпека суб'єктів господарювання в умовах децентралізації в Україні : монографія / кол. авт. ; за ред. В. В. Глуценка. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. – 236 с.	

Викладач _____ Плець І.І.